

Připravili jsme pro vás rozesílku s číslem 13/2024. Rubriky s novým textem jsou označeny symbolem . V rozesílce najdete pozvánky na osvětové a vzdělávací akce a programy, odkazy na grantové výzvy, tipy na výukové materiály. Rozesílka vychází s přílohou Poctivě vyrobené PV/4/2024.

Přejeme vám pohodový začátek nového školního roku a těšíme se na setkávání.

V části I, na stránkách 2–12, najdete AKTUÁLNÍ informace – zprávy z tisku, grantové výzvy, pozvánky na vzdělávací programy a akce, informace o kampaních.

V části II přinášíme náměty a inspiraci i tipy na pomůcky a publikace (str. 13–17).

Část III přináší stálý soubor informací a odkazů k důležitým tématům (od str. 18).

Archív rozesílek: www.liska-evvo.cz/rozesilka

VÝZNAMNÉ DNY V ZÁŘÍ: Měsíc biopotravin a ekologického zemědělství, 16. 9. – Týden bez odpadu, Evropský týden mobility, 20. 9. – Evropský týden udržitelného rozvoje, 22. 9. – Mezinárodní den bez aut

Více na <https://www.ekokalendar.cz/>

Akce do DIÁŘE:

Sobota 14. září	Den Zlínského kraje www.dzk.cz
Neděle 22. září	Den bez aut www.mestovsetin.cz
So – So 5.–12. října	Výstava na stromech www.vystavanastromech.cz
Středa 23. října	Krajská konference o EVVO www.liska-evvo.cz

Osvětové kampaně LÍSKY

PTÁCI – ŽIJÍ TADY S NÁMI	PŘÍRODNÍ ZAHŘADA – PŘÍRODA POD NAŠIMI OKNY	STROMY a MY	POCTIVĚ VYTOBENÉ, SPRAVEDLIVĚ ZAPLACENÉ	POCTIVĚ VYTOBENÉ, PODPORA MÍSTNÍ UDRŽITELNÉ EKONOMIKY
1.–30. DUBNA	1. KVĚTNA – 15. ČERVENA	15. ZÁŘÍ – 31. ŘÍJNA	CELOROČNĚ	CELOROČNĚ
www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz

Zapojte se do osvětových kampaní LÍSKY a podpořte důležitá témata **PTÁCI, ZAHŘADA, STROMY, FAIR TRADE a místní udržitelná ekonomika,**

www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

Hlavním cílem kampaní je osvěta tématu s dopadem na šetrnější a odpovědnější přístup k přírodě a životnímu prostředí.

Každá kampaň vychází z významného dne či **klíčové akce.**

Ke kampani je sestaven **kalendář akcí,** zahrnující aktivity a programy zapojených a spolupracujících organizací, vydána **tisková zpráva,** osvětové a didaktické **materiály, metodické listy či pomůcky.**

OBSAH ROZESÍLKY 13/2024

Část I INFORMACE, AKTUALITY, POZVÁNKY NA AKCE, NABÍDKA PROGRAMŮ PRO ŽAKY I DOSPĚLÉ, KAMPANĚ

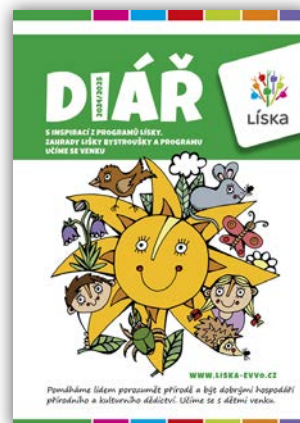
I/1	Zprávy z Lísky	... str. 2
I/2	Aktuality, zprávy z webu a tisku	... str. 3
I/3	Grantové výzvy	... str. 3
I/4	Pozvánky na akce, osvětové kampaně	... str. 6
I/5	Vzdělávací programy a metodická podpora EVVO	... str. 10
I/6	Výukové programy, projektové dny pro školy a školská zařízení	... str. 11

Část II METODICKÁ PODPORA

II/1	Náměty, doporučení, inspirace, příklady dobré praxe	... str. 13
II/2	Tipy na publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníky	... str. 14
II/3	Program Učíme se venku	... str. 16
II/4	Projekty pro školy, soutěže	... str. 17
II/5	Tipy na výlety, exkurze, výstavy	... str. 17

Část III UŽITEČNÉ ODKAZY A INFORMACE

III/1	Udržitelný rozvoj	... str. 18
III/2	Přírodní zahrady	... str. 19
III/3	Zelené okénko	... str. 19
III/4	Místní produkty, biopotraviny	... str. 19
III/5	Fairtrade	... str. 20

Podpořte LÍSKU

Programy a činnosti můžete podpořit finančně:

- ✓ členstvím v Klubu LÍSKY
- ✓ darem prostřednictvím darovacího formuláře [DARUJME.CZ](https://www.darujme.cz)

Klub LÍSKY

Svým členstvím v Klubu LÍSKY podpoříte programy pro děti a osvětové kampaně, stanete se součástí dění, získáte informace a benefity a zároveň dáte všem najevo, že nám fandíte.

V roce 2022 členové Klubu Líska zaslali 36.000 Kč. V roce 2023 to bylo 42.000 Kč.

Děkujeme za dlouhodobou podporu, díky níž můžeme tvořit tematické programy a materiály pro učení venku.

Dar LÍSCĚ

prostřednictvím darovacího formuláře [DARUJME.CZ](https://www.darujme.cz)

S LÍSKOU v přírodě je prima. Podporujeme pedagogy a lektory, aby přenesli výuku co nejvíce ven, do školních zahrad a okolí školy. Poskytujeme náměty a příklady, co a jak venku učit. Zaměřujeme se na budování a využívání zahrad a propagujeme benefity kontaktu dětí s přírodou. Aktivně se věnujeme tématu ptáci, stromy, voda, fair trade, místní udržitelná ekonomika a potravinová soběstačnost. Připravujeme výukové programy a projektové dny, žákovské kampaně, akce pro rodiny s dětmi, veřejnost, osvětové kampaně, konference, semináře, kurzy a exkurze pro pedagogy. www.darujme.cz/projekt/1203070

V roce 2022 jsme z vašich darů získali 1.470 Kč. V roce 2023 to bylo 4.000 Kč.

Velmi si toho vážíme a DĚKUJEME.

část I • INFORMACE, AKTUALITY

I/1

Zprávy z LÍSKY

O prázdninách jsme připravili a vydali DIÁŘ na školní rok 2024/25. Získat ho můžete na akcích Líska nebo na infoevvo@seznam.cz

V září zahájíme osvětovou kampaň STROMY a MY (15. 9. – 31. 10. 2024), připravujeme program pro děti na Den Zlínského kraje, Férovou kavárnu na vsetínský Den bez aut. Čekají nás workshopy pro pedagogy a zejména XXIII. Krajská konference o EVVO na téma Spokojený učitel.

Vyhlašujeme nominace na již XXIV. ročník CENY za přínos EVVO ve Zlínském kraji.

V září také zahajujeme programy pro školy, v zahradách škol a v Arboretu Semetín. Nabídku najdete na str 10. Novinkou jsou programy pro II. stupeň ZŠ a SŠ.

Aktivně se zapojujeme do kampaní na území města Vsetín i v regionu.

Těšíme se na setkávání,
Vaše LÍSKA

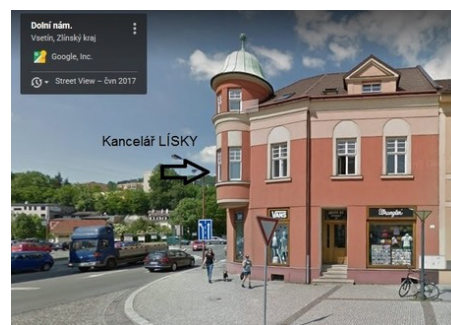
Provoz kanceláře LÍSKY a Férového obchůdku

Z organizačních důvodů zůstávají hodiny pro veřejnost omezeny.

V případě potřeby nám můžete zavolat: 605 806 840, nebo 734 122 430.

Férový obchůdek je k dispozici dle možností, ideálně po domluvě předem.

Děkujeme za pochopení.

Kancelář a Férový obchůdek Líska
www.liska-evvo.cz/doc/ferovy-obchudek

Klub LÍSKY je tady již 10 let

Klub pro naše příznivce a podporovatele má aktuálně 65 členů.

Větší polovina členů je s námi celých těch 10 let!

Každoročně získáváme od dárců do rozpočtu Líska více než 40.000 Kč!

To je částka, díky níž můžeme spolufinancovat projekty na venkovní výuku dětí.

DĚKUJEME!

Doporučené částky na 12 měsíců: Osobní členství: od 400 Kč
Rodinné členství: od 600 Kč
Škola, organizace: od 1.000 Kč

<http://www.liska-evvo.cz/doc/klub-liska>

LUKÁŠOVY HRAČKY potěší a pomáhají

<https://www.facebook.com/lukasovyhracky>

Renáta Lažová, tel.: 605 570 103

TRÁPÍ SE VAŠE DÍTĚ
PŘI UČENÍ
A NEDOKÁŽETE
MU POMOCT?

tel.: 734 442 120 | www.basic.cz

LÍSKA

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 13/2024

strana 2

Každý týden může být Týden pro wellbeing ve škole

Týden pro wellbeing ve škole 2025

Myšlenka na uspořádání Týdne pro wellbeing ve škole vznikla v rámci Partnerství pro vzdělávání 2030+ zhruba před rokem, kromě jiného jako reakce na další z řady varovných dat o horšícím se duševním zdraví českých dětí. Během následujících měsíců bohužel další nepříznivá data přibyla – patří mezi ně například výzkum Národního institutu SYRI, podle nějž čtvrtina dospívajících aktuálně nezažívá pocit duševní pohody, <https://www.syri.cz/tiskove-zpravy/dusevni-pohoda-skolaku-hlavni-rol-i-hraji-vztahy-mezivrstevniky>

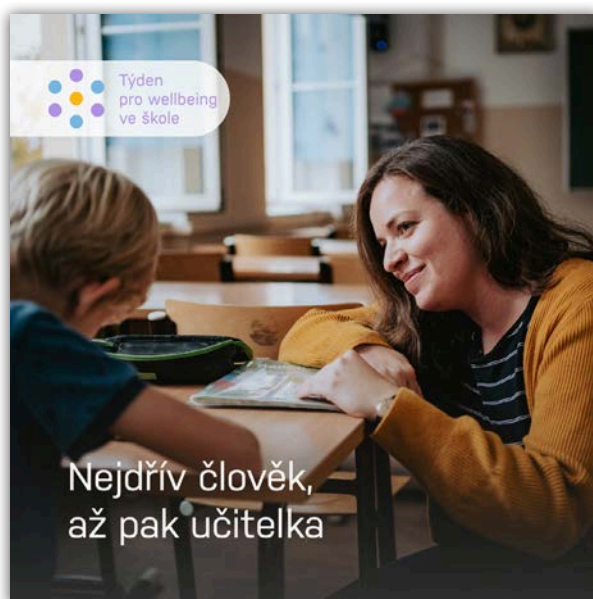
Odborníci a odbornice považují za varující i zjištění, že 26 % dospívajících ze 6. tříd spíše nevnímá školu jako místo, kam by patřili, a pro 24 % z nich není škola místem, kde si snadno hledají přátele.

To všechno jsou důvody, proč myšlenku potřebnosti a nepostradatelnosti wellbeingu ve vzdělávání šířit a podporovat.

Zapište si do diáře datum 4.–11.2 a přečtěte si tiskovou zprávu o přípravách ročníku 2025.

Už teď můžete přemýšlet, jak se zapojit nebo jak udělat ve vaší škole z každého týdne týden pro wellbeing...

<https://www.wellbeingveskole.cz/startujeme-pripravy-na-tyden-pro-wellbeing-ve-skole-uskutecni-se-4-11-unora-2025/>

I/3 Grantové výzvy

- **Burza filantropie ve Vsetíně, 15. 8. – 30. 9. 2024**
<https://www.burzafilantropie.cz/vsetin/prihlasovaci-formular/>
Oprávnění žadatelé jsou nestátní neziskové organizace a sociální podniky působící v okrese Vsetín.

Přípravný seminář „Jak napsat projekt do Burzy filantropie“, Vsetín 5. 9. 2024, 13–15 hod v Mramorovém sále, Muzeum regionu Valašsko, p.o. (Horní náměstí 2, Vsetín 755 01). Přihlášení **ZDE**.

Aktuality, principy fungování Burzy filantropie, pravidla i inspiraci naleznete na webu www.burzafilantropie.cz.

- Podejte si žádost o grant u **Nadace Partnerství**. Máte chuť udělat něco pro místo, kde žijete? Aktuální nabídku grantů sledujte na www.nadacepartnerstvi.cz/granty
 - **Aktualizovaný harmonogram výzev na rok 2024**
Najdete ho na webu <https://opjak.cz/harmonogram-vyzev/>
- Další otevřené výzvy zaměřené na výsadby** najdete na www.sazimebudoucnost.cz/

Jak je na tom ČR s dobrovolnictvím?

Jaký podíl své práce přináší dobrovolníci pro společnost se dozvíte z průzkumu Českého statistického úřadu:

<https://1url.cz/Q1oCs>

Projekt „Podpora zelených dovedností a udržitelnosti na UTB ve Zlíně“

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, zahájení v dubnu 2024, v rámci Národního plánu obnovy.

Aktivity: nový studijní program Udržitelný design obuvi, nové předměty a kurzy celoživotního vzdělávání, které reflektují téma udržitelného rozvoje, stejně jako připravovaná Strategie udržitelného rozvoje UTB ve Zlíně.

Na všech uvedených aktivitách UTB participuje s LÍSKOU a dalšími partnery z řad neziskových organizací i komerčních firem. Cílem je propojovat akademické poznatky s komerční sférou, environmentálně vzdělávat všechny generace a realizovat opatření v investiční i provozní oblasti v rámci UTB.

Nejbližší akcí v rámci projektu je **ETUR – Evropský týden udržitelnosti**, do kterého se UTB zapojí formou besed, workshopů, swapů, wellbeingových aktivit pro zaměstnance i studenty.

Strom roku 2024

Hledáme strom s nejsilnějším příběhem

Hlasujte a pomozte ho najít. Vybírat můžete z 10 finalistů.

Najdete tam svůj oblíbený?

Strom roku hledáme letos už potřináctkrát.

Anketa probíhá pod hlavičkou Nadace Partnerství.

Hlasovat můžete na webu: www.stromroku.cz/hlasovani

Líska již 10 let podporuje svými programy regionální výroby, řemeslníky, hospodáře a farmáře

Podpora udržitelné místní ekonomiky, vycházející z přírodního a kulturního dědictví regionu, tradičních technologií a řemesel i dovedností místních obyvatel je součástí téměř všech lískových programů a projektů. Zaměstnávání zdejších lidí, využívání místních surovin a zdrojů, prodej v místě či v regionu a minimalizace negativního dopadu na životní prostředí jsou pro udržitelný rozvoj regionu klíčové.

V roce 2013 jsme s partnerskými organizacemi a s podporou Zlínského kraje připravili projekt „Poctivě vyrobené – podpora udržitelné místní ekonomiky ve Zlínském kraji“. Projekt byl podpořen ve 4. výzvě Blokového grantu (Nadace Partnerství).

Aktivity projektu se staly základem celoroční osvětové kampaně Poctivě vyrobené. Důležitou součástí je spolupráce, setkávání a vzájemné sdílení zkušeností a informací organizací, které se podporou místních výrobců a zemědělců zabývají.

Pro veřejnost a školy připravujeme osvětové akce a programy. Oblíbené jsou exkurze na farmy a k výrobcům i dny otevřených dveří, například na Ekofarmě Agrofito v Lidečce, na farmě Javorník ve Štítně či v Ekosadech Komňa. S výrobci a řemeslníky se můžete seznámit na Dni Zlínského kraje, Krajské konferenci o EVVO, na jarmarcích, slavnostech a festivalech. Velké oblibě se těší exkurze dětí „Jedeme na farmu“, výukové programy „Odkud se bere jídlo“, „Můj den na farmě“ a „Z farmy na náš stůl, aneb zdravě – hravě o původu a zpracování potravin“, či projektový Školní farmářský den.

Celých 8 let jsme vydávali noviny Poctivě vyrobené (14 čísel), které přinášely skutečné příběhy výrobců, řemeslníků a farmářů, inspiraci a příklady dobré praxe organizací, škol, muzeí i dalších organizací, které se tématu věnují.

Od dubna tohoto roku navazujeme na noviny samostatnou přílohou tradiční elektronické rozesílky Lísky,

<https://www.liska-evvo.cz/rozesilka>

Rádi zveřejníme i vaše příběhy a fotografie, pozvánky na zajímavé akce, trhy a jarmarky.

Příspěvky můžete zasílat na adresu: infoevvo@seznam.cz, heslo: příloha PV

V roce 2024 a 2025 získal projekt významnou finanční podporu z programu Zlínského kraje Podpora regionální zemědělské, potravinářské a vlnářské produkce/RP27-24

Aktuální informace najdete **ZDE** na facebookovém profilu Poctivě vyrobené.

MŠMT představilo opatření k podpoře duševního zdraví dětí

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy představilo opatření zaměřená na podporu duševního zdraví a well-beingu dětí a žáků. Tato opatření mají za cíl vytvořit prostředí, ve kterém se děti a žáci budou cítit dobře a budou schopni dosahovat svého maximálního potenciálu. Opatření navržená MŠMT jsou navázána na Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2030+.

Podpora well-beingu není pro MŠMT novým tématem. Vzhledem k tomu, že podle **zprávy ČŠI** čeští žáci chodí do školy ve srovnání všech zemí OECD nejméně rádi a necítí se ve školním prostředí dobře, reflektuje ministerstvo potřebu zaměřit se na tuto problematiku ještě výrazněji prostřednictvím vzdělávacího procesu. I proto začleňuje toto téma do revidovaného Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

Mezi opatření pro školní rok 2024/2025 patří implementace podpůrných pedagogických pozic (školní psycholog, školní speciální pedagog) v základních školách běžného vzdělávacího

proudu, jednání s vysokými školami o navýšení kapacit studijních programů psychologie a speciální pedagogiky či zavedení monitoringu šikany ve školách. V současnosti školy nemají povinnost zaznamenávat případy šikany, na rozdíl od úrazů. Šikana dosud není v právním řádu definována, MŠMT připraví návrh jejího monitoringu a posoudí nezbytnost právní úpravy šikany.

Počítá se i s navázáním spolupráce s Policejním prezidiem ČR ohledně sdílení anonymizovaných dat o výskytu sebevražedného jednání žáků. I toto by mělo přispět k vytvoření bezpečnějšího prostředí ve školských zařízeních.

Do roku 2027 by mělo dojít k vytvoření modelového minimálního preventivního programu školy a modelového školního řádu, který bude vycházet z ověřených přístupů k řešení náročného chování žáků. Dojde také k posílení institutu třídnických hodin či k zakotvení osobnostně-sociální výchovy a podpory well-beingu v revidovaném RVP ZV.

Mezi chystaná opatření patří také vytvoření krizových intervenčních týmů u vybraných středisek výchovné péče. Ty budou schopny do 36 hodin dorazit do školy zasažené krizovou situací a poskytnout celé školní komunitě komplexní služby a provést školu procesem zvládnutí krize a vyrovnávání se s jejími následky.

Všechny výše uvedené aktivity jsou průběžně konzultovány s odborníky z vládního sektoru i pedagogické praxe. Konzultace budou pokračovat po celou dobu přípravy a podle vývoje odborné diskuse budou případně opatření modifikována či korigována. „*Rád bych při této příležitosti poděkoval zmocněnkyni pro lidská práva Kláře Laurenčíkové za spolupráci při tvorbě jednotlivých opatření a přípravě celého dokumentu,*“ uvedl zmocněnec MŠMT pro well-being, dětské duševní zdraví a ústavní a ochrannou výchovu Ferdinand Hrdlička.

Celý dokument je k dispozici [ZDE](#).

AKČNÍ PLÁN MŠMT NA PODPORU DĚTSKÉHO DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ Jak se staráme o pohodu dětí, žáků a studentů ve školách?

**CÍLENÁ OPATŘENÍ
NA PODPORU DĚTSKÉHO
WELL-BEINGU**

Jak se staráme o duševní pohodu dětí, žáků a studentů ve školách?

Školy představují instituci a prostor, ve kterém děti prožívají podstatnou část svého života.

Už samotné klima školy je klíčovým faktorem, který se dětského duševního zdraví dotýká.

Pro účinné řešení problémů v oblasti well-beingu dětí, žáků a studentů MŠMT představilo [akční plán na podporu dětského duševního zdraví](#).

Jeho cílem je vytvořit takové prostředí, ve kterém se žáci cítí dobře a jsou schopni dosahovat svého maximálního potenciálu v učení a osobním rozvoji.

Jaká opatření plán přináší?

- zavedení podpůrných pedagogických pozic (školní psychologové, speciální pedagogové) do ZŠ a vytvoření pravidel pro jejich fungování
- zvýšení kapacit studijních programů psychologie a speciální pedagogiky
- standardizace školních poradenských pracovišť
- aktualizace metodických doporučení pro prevenci na webu MŠMT
- zavedení systému monitorování šikany ve školách

- spolupráce s Policejním prezidiem ČR při sdílení anonymních dat o výskytu sebevražedného jednání žáků
- posílení institutu třídnických hodin a školení učitelů pro lepší školní klima
- rozšíření mobilních multidisciplinárních týmů dětského duševního zdraví
- podpora vzniku a dlouhodobé udržitelnosti 1-3 krizových intervenčních týmů u vybraných středisek výchovné péče

XXIII. Krajská konference o EVVO

**JAK BÝT SPOKOJENÝ UČITEL
A VYTVOŘIT POHODU PRO DĚTI****středa 23. 10. 2024**

9.00–15.30 hodin

Impact HUB Zlín

hubzlin.cz

Tradiční inspiromat zajímavých a aktuálních témat, tipů a námětů pro formální i neformální vzdělávání.

PROGRAM:

- předání CENY EVVO
- referáty
- workshopy
- prezentace výukových materiálů, programů a služeb

www.liska-evvo.cz

Ministerstvo životního prostředí

Přihlašování ZDE: <https://forms.gle/eEweZ222xJuAHqoEA>

Vyhlašujeme

**XXIV. ročník Ceny za přínos k rozvoji environmentální výchovy,
vzdělávání a osvěty ve Zlínském kraji za rok 2024**Nominace zasílejte do 20. září 2024 – formulář na vyžádání na infoevvo@seznam.cz nebo na www.liska-evvo.cz**KATEGORIE:**

1. Osobnost EVVO
2. Ředitel školy, školského zařízení / manažer neziskové organizace
3. Školní koordinátor EVVO, pedagog, lektor
4. Pracovník/dobrovolník nestátní neziskové organizace
5. Komunální politik / pracovník veřejné správy
6. Žák základní/střední školy, student vysoké školy
7. Podnikatel (právnícká i fyzická osoba)
8. Škola, školské zařízení / vzdělávací instituce / nezisková organizace
9. Projekt EVVO realizovaný na území Zlínského kraje
10. Objev v oblasti EVVO (jednotlivec)

www.liska-evvo.czOcenění budou předána v programu
XXIII. Krajské konference o EVVO ve Zlíně dne 23. 10. 2024.Formulář ke stažení ZDE: <https://www.liska-evvo.cz/doc/liska-vyhlasuje-xxiv-rocnik-ceny-za-prinos-k-rozvoji-environmentalni-vychovy-vzdelavani-a-osvety-ve-zlinskem-kraji-za-rok-2024>

Den Zlínského kraje v sobotu 14. září nabídne pestrý program pro celou rodinu

Těšit se můžete na koncerty, regionální potraviny, vinařskou uličku, farmářskou stezku s LÍSKOU, dopravní hřiště a další atrakce pro děti. Opět se bude i sportovat, čeká nás Běh na počest Emila Zátopka a závod horských kol Zlínská 50. Celý program, včetně koncertů bude zdarma. Více na www.denzk.cz

Videokurz ZAČÍNÁME BÁTAT

Pro všechny, kdo chcete začít učit badatelsky, ale...

- nemáte čas studovat kupu metodik
- nemůžete na celodenní seminář
- chcete studovat vlastním tempem, dle svých časových možností
- Do 19. 9. jen za 2500 Kč
- Chcete se ujistit, že je videokurz pro vás?
Připojte se 16. 9. od 18:00 zdarma k informačnímu webináři.
- Více na: <https://badatele.cz/videokurz/>

Výstava na stromech 2024

Desátý ročník celorepublikové akce Výstava na stromech, bude o fungování systému Fairtrade a životě pěstitelů ve světě. Mám pro vás navíc ještě druhou nabídku, koho zajímá promítání našeho nového dokumentu o kávě, věnujte prosím pozornost poslednímu odstavci.

Výstava na stromech www.vystavanastromech.cz je výstavní happening na podporu důstojné práce. Každý rok se zaměření happeningu mění: letos ji koordinujeme my ve Fairtrade ČR, bude obsahovat fotky a krátké texty, obsahově se věnuje tématu Fairtrade. Letos totiž slavíme 20 let působení Fairtrade v České republice a to je příležitost si ukázat si, jak Fairtrade funguje a jak pomáhá zlepšit pěstitelům jejich životní situaci. Dostaňte výstavu do svého parku, do veřejného prostoru! Staňte se součástí jedinečné akce, kdy se výstava objeví na stovce míst po celé republice po celý jeden týden 5.–12. října 2024. Přidejte se mezi organizátorky a organizátory výstavy, je to jednoduché.

- Vyberte si místo pro výstavu. Ideální jsou parky nebo náměstí se stromy.
- Přidejte se mezi organizátorky a organizátory Výstavy na stromech pomocí krátké registrace.

Sedmý ročník Národní konference EVVO a environmentálního poradenství, tentokrát s názvem: LABYRINT KOMUNIKACE nejen O KLIMATICKÉ ZMĚNĚ ... aneb jak se orientovat ve složitém světě informací a jak na správnou i zrádnou komunikaci

Čtvrtek 3. října 2024 od 9.00 do 17.00 hodin, Fakulta sociálních studií MU Brno.

Na webu www.konference-evvo.cz najdete program a registraci k účasti.

Akci připravují Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání, Ministerstvo životního prostředí, Fakulta sociálních studií MU Brno a Jihomoravský kraj.

Chcete se dozvědět, jaká je úloha nástrojů rozvíjejících kritické myšlení v ochraně klimatu? Inspirovat se, jak tyto nástroje využívat při výuce o klimatické změně?

Pak přijměte pozvání na setkání s názvem „Kritickým myšlením k ochraně klimatu“.

Co Vás čeká?

- Ukázky praktických aktivit a lekcí, které na základě různých metod (např. Jinýma očima, Vizuální gramotnost či Příčiny a důsledky) pracují s tématem klimatické změny.
- Představení online kurzu, kde najdete nejen spoustu informací o tématech globálního vzdělávání, klimatické změny či mediální gramotnosti a hlavně tipy do výuky.
- Debata (kulatý stůl) o úloze kritického myšlení na téma klimatické změny, kterou povedou učitelé, kteří představené výstupy využili v praxi.

Kompletní informace včetně přihlášky na <https://arpok.cz/kritickym-myslenim-k-ochrane-klimatu-pozvanka-ke-kulatemu-stolu/>

Pěšky do školy!

Začala registrace do celostátní výzvy na podporu aktivních forem dopravy žáků do škol, která proběhne ve dnech **16.–20. září 2024** v rámci Evropského týdne mobility. Zúčastněte se i vy a svou školu přihlaste na www.peskydoskoly.cz.

Podpora pravidelného pohybu dětí a mladistvých je jednou z klíčových priorit MŠMT. Zaměřujeme se na ní například v koncepci Mládež v pohybu a ve zdraví a rádi podporujeme i další smysluplné projekty napomáhající zdravému životnímu stylu dětí.

Líška

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 13/2024

strana 7

Pro děti i dospělé
Vstup zdarma

PROMĚNA
27. 9. 2024

www.nocvedcu.cz

f @ x

Včelaři Arboretum Semetín připravují vzdělávací neděle pro veřejnost

ARBORETUM SEMETÍN

Vždy od 14 do 17 hodin.

29. 9. Ochutnávka vítěznych medů z Medolízačky.

Děkujeme společnosti GALVAMET Vsetín, která v minulém roce včelaře významně podpořila.

ZAHRADA

lišky Bystroušky

ukázky rozmanitých činností DDM

neděle | 1. září 2024 | 14.00 – 17.30
zahradka DDM Uh. Hradiště

MŮŽETE SE TĚŠIT NA :

- * vystoupení kroužků DDM ŠIKULA /taneční, aerobik, kytara, ukulele../
- * vystoupení kouzelníka Toma
- * badatelskou stezku zahradou – PC Trnka
- * výstavu fotografického kroužku a bonsai
- * keramiku z PT na Rochusu „U tečičky na dědině“
- * výtvarnou dílnu
- * opékání brambor
- * skákací hrad a poníky
- * malování na obličej

HEZKÉ ODMĚNY
DVĚ LOSOVÁNÍ

Změna programu vyhrazena.
za nepříznivého počasí program proběhne v omezeném rozsahu v prostorách DDM.

Bližší info.: Martina Dörrová | 605 203 064 | martina.dorrova@ddmsikula.cz

Skřítky LIŠEJNÍČCI

9:30 - 11:00
každou středu 2024
cena: 100 Kč/rodina

Ve Vizovicích. (místo setkání vždy upřesněno v události)

Vydejme se společně se skřítky Lišejníčky za dobrodružstvím. Dovádění, tvoření, bádání, objevování a poznávání přírody všemi smysly nás dozajista nemine. Vše hravě a přiměřeně věku. Pobyt venku všestranně rozvíjí naše děti a relaxuje nás dospělé. Těší se Verča Jurčáková aspol.

- Lišejníčky probíhají venku za každého počasí.
- Pro pra/rodiče s dětmi (0-6 let)
- Blátáky/softshely, gumáky, pláštěnky, podsedáčky... a také svačinky výhodou.

Více informací a přihlášky:
tel: 721 608 440
nebo
www.dutohlavky.cz/sluzby/

Dutohlávky

Nabídka programů EVVO pro školní rok 2024/2025

- **Není na houby zajít na houby (ZŠ)**
- **Tajuplný svět pod vodní hladinou (ZŠ)**
- **Čarodějné býlí (MŠ, ZŠ)**
- **Strom, místo pro život (MŠ, ZŠ)**
- **Badatelská vycházka (příroda pokaždé jinak)**

Environmentální a prožitkové programy EVVO s Dutohlávkami navazují na RVP. Programy EVVO příjemně obohatí běžnou interiérovou výuku novými zážitky a poznatky z venkovního prostředí. Protože není lepší způsob, jak se seznámit s přírodou než přímo v přírodě a v souladu s ní. Poznání, prožitky všemi smysly, nové pohledy, budování vztahu k přírodě.

tel: 721608440
www.dutohlavky.cz

Přihlaste se do b-learningu Klima v tísní či Kabinetů klimatického vzdělávání NABÍDKA AKTUÁLNÍHO KURZU, WEBINÁŘE A PODPŮRNÝCH INSPIRAČNÍCH SETKÁNÍCH.

Přidejte se ke KABINETŮM KLIMATICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ!

Hned od začátku září pro Vás máme jedinečnou možnost, která tu v oblasti klimatického vzdělávání nikdy nebyla. Desetkrát za rok – každý měsíc – se budete moci setkávat s ostatními pedagogy online na krátkém webináři a společně s nimi a pozvanými odborníky (pedagogy z praxe) budete moci sdílet své zkušenosti s vybraným aspektem klimatického vzdělávání, vyměňovat si tipy a odkazy na zajímavé materiály, ptát se a vzájemně si odpovídat. To všechno přinesou Kabinety klimatického vzdělávání. První z nich se bude konat už 12. září! Na těchto kabinetech rádi uvítáme ty, kteří se rozhodli s klimatickým vzděláváním teprve začít, i ty, kteří se tématu již věnují delší dobu a mají s ním více zkušeností.

Chceme tak podpořit vzájemné setkávání a výměnu zkušeností mezi pedagogy a společně tak vytvářet a vzájemně posilovat komunitu lidí, kteří se zajímají o výuku o klimatické změně jako o jednom z nejaktuálnějších problémů dnešního světa a života v něm.

Účast na kabinetech je zdarma. Není nutné absolvovat celý cyklus, můžete se hlásit na jednotlivá setkání podle vašich možností i témat, která vás budou aktuálně zajímat.

Kabinety klimatického vzdělávání se ve školním roce 2024/25 budou konat v těchto termínech k těmto tématům:

- Učitel(ka) ví, kde hledat inspiraci a správné informace o klimatickém vzdělávání. (12. 9. 2024)
- Učitel(ka) ví, jak a proč motivovat své žáky. Ví, proč je důležité učit o klimatické změně. (10. 10. 2024)
- Učitel(ka) ví, jak pracovat s emocemi ve výuce. (14. 11. 2024)
- Učitel(ka) ví, jak využít (školní) prostředí, ve kterém učí. (12. 12. 2024)
- Učitel(ka) dovede zařadit klimatické vzdělávání do různých předmětů. (9. 1. 2025)
- Učitel(ka) se nebojí těžkých témat. (13. 2. 2025)
- Učitel(ka) si dovede hrát s žáky. (13. 3. 2025)
- Učitel(ka) přibližuje klimatickou změnu na místě, kde žijeme: česká krajina. (10. 4. 2025)
- Učitel(ka) dovede využít technologie a online programy ve své výuce. (15. 5. 2025)
- Učitel(ka) si udržuje pozitivního ducha, že to dobře dopadne, a předává ho žákům. (12. 6. 2025)

Setkání společně připravují Středisko ekologické výchovy SEVER Horní Maršov, o. p. s. a Člověk v tísní, o. p. s.

Podrobnější informace o prvním setkání a přihlašování na něj najdete v nejbližších dnech [na facebookové stránce Učím o klimatu](#) a webu [ucimoklimatu.cz](#).

Základní informace o kabinetech si můžete přečíst [ZDE](#).

Podzimní cyklus b-learningového kurzu pro vzdělavatele: KLIMA V TÍSNÍ

Chcete se dozvědět základní informace o aktuálním palčivém tématu klimatické změny? Chcete k tomu získat řadu vypracovaných materiálů a zdrojů využitelných ve výuce? **A chcete při tom všem využít výhodu online kurzu spojeného s několika online setkáními (kurzem tedy můžete z větší části procházet v časech a na místech, která si sami zvolíte a budou vám vyhovovat)?**

Pokud ano, přihlašte se do podzimního cyklu našeho **b-learningového kurzu KLIMA V TÍSNÍ**. Kurz je určený pedagogům všech předmětů na 2. stupni ZŠ a SŠ/SOŠ, poběží od poloviny října do konce listopadu 2024 a je zdarma.

B-learning obsahuje:

- samostatné studium online kurzu Klimatická změna <https://kurzy.clovekvtsni.cz/klima> (6 hodin)
- 3 webináře s odborníky z řad vědců i vzdělavatelů + prostor na diskuzi o tom, co vás zajímá (3 x 2 hodiny = 6 hodin)
- vypracování úkolů včetně návrhu vlastní výukové aktivity + zpětná vazba od pedagogů se zkušeností s klimatickou výukou (8 hodin).

Podrobnosti a odkaz pro přihlášení na b-learning najdete [ZDE](#).

Informační webinář ke kurzu ŽIJEME MĚSTEM

Na tomto webináři se seznámíte s obsahem, formou a možnostmi využití online kurzu Žijeme městem. Kurz je určen dětem ve věku 2. stupně ZŠ a jejich učitelům. Seznamuje žáky a učitelky s některými environmentálními a sociálními aspekty života ve městě. Webinář proběhne 23. října od 16 do 17:30, je součástí Týdne globálního vzdělávání (GEW)

Podrobnosti a odkaz pro přihlášení na webinář jsou [ZDE](#).

Pokud vás některá z akcí zaujme, přihlaste se na ni co nejdříve. S blížícím se školním rokem se začínají zaplňovat, budete tak mít jistotu, že se na akci dostanete a zbydou pro vás na ni místa.

Aktuální přehled všech kurzů a workshopů vzdělávacího programu Varianty Člověka v tísní najdete [ZDE](#).

Na webových stránkách Učím o klimatu (www.ucimoklimatu.cz) zároveň najdete řadu dalších materiálů využitelných pro výuku o změně klimatu. Najdete zde vypracované lekce k různým tématům, pro různé předměty i věkové skupiny, metodiky a další podpůrné materiály.

Učím na o klimatu na FACEBOOKU:

- 1) **Veřejná stránka Učím o klimatu:** Zde můžete být pravidelně informováni o aktuálních kurzech, akcích, metodikách i nových lekcích na webu [ucimoklimatu.cz](#)
- 2) **Uzavřená skupina pro vzdělavatele:** Tato skupina je bezpečným prostorem pro všechny, které zajímá výuka o změně klimatu. Můžete zde s ostatními kolegy v bezpečném prostředí sdílet své zkušenosti, vyžádat si zpětnou vazbu na vaše lekce a plánované nebo realizované programy. Budete zde dostávat i bonusové materiály a odkazy na další zdroje a inspiraci k tématům zveřejněným na stránce.

Václav Zeman

Pozvánky na vzdělávací akce najdete v rozesílce a na webu Lísky.

Vzdělávací programy LÍSKY a členských organizací:

Pro školy a školská zařízení i neziskové organizace připravujeme vzdělávací programy.

TÉMATA VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ:

- Rozšiřující studium pro školní koordinátory EVVO.
- EVVO v kostce.
- Učíme se venku.
- Učíme se s POLY (polytechnické vzdělávání) – MŠ, ŠD, SVČ.
- Formy a metody výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti (polytechnické vzdělávání).
- Badatelsky orientovaná výuka – ZŠ.
- Projektová a tematická výuka v EVVO – ZŠ, SŠ.
- Školní přírodní zahrada – plánování a budování, praktická péče o zahradu s dětmi, využití ve výuce, vč. proškolení týmu k využití nové zahrady či prvků.
- Ekologizace provozu školy v praxi.
- Výtvarné, rukodělné a řemeslné činnosti.
- Osobnostně sociální rozvoj pedagogů.
- Lektorské dovednosti.
- Tematická exkurze za příklady dobré praxe (přírodní zahrada, farma, polytechnika apod.).

Pro neziskové organizace nabízíme workshopy a konzultace:

- strategické plánování
- práce s veřejností, s médii, prezentační dovednosti, marketing
- facilitace malých skupin a plánování
- lektorské dovednosti
- tematické exkurze za příklady dobré praxe

Akci zajistíme i na míru pro skupiny pedagogů z jedné či více škol, např. v rámci projektu MAP, OP JAK. Pro účastníky vzdělávání nabízíme i metodiky, pomůcky a další materiály.

INFORMACE A PŘIHLÁŠKY: infoevvo@seznam.cz

V LÍSCĚ Vám poradíme:

- Jak se zapojit do zajímavých projektů pro školu či organizaci.
- Jaká je nabídka vzdělávacích programů v našem regionu i mimo něj. Připravíme či vyhledáme pro vás vzdělávací program na míru.
- Jaká je nabídka regionálních osvětových akcí, kampaní, soutěží a jak se do nich zapojit.
- Kde získat finanční zdroje.

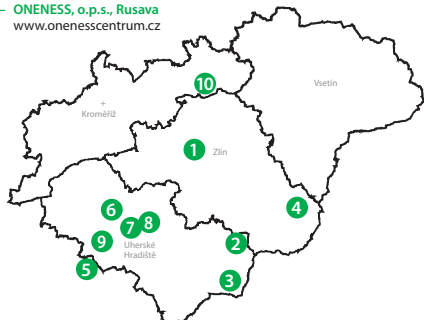
Zajistíme konzultace k tématům:

- strategické plánování,
- komunitní rozvoj, facilitace veřejných setkání,
- příprava a zpracování projektové žádosti na získání finančních zdrojů, vč. tzv. „ŠABLON“,
- realizace konkrétních akcí a programů pro různé cílové skupiny, vč. aktivit do tzv. „ŠABLON“ či implementaci Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání,
- přírodní zahrada** – plánování, podíl na zpracování projektové dokumentace, vč. architektonických návrhů, výběr prvků, didaktické využití pro aktivity s dětmi, proškolení pedagogů apod.,
- zelené úřadování.

Kontakt: 605 806 840, infoevvo@seznam.cz

Členské organizace LÍSKY, z.s.

- DDM Astra Zlín, p.o.
www.ddmastra.cz
- ZO ČSOP Veronica – Centrum Veronica Hostětín
www.hostetin.veronica.cz
- Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopic, o.p.s.
www.lskopance.cz
- ZO ČSOP KOSENKA Valašské Kloubouky
www.kosenka.cz
- VIS Bílé Karpaty, o.p.s., Veselí nad Moravou
www.bilekarpaty.cz/vis
- SVC Klubko Staré Město, p.o., Žabka – centrum ekologické výchovy
www.klubkosm.cz
- Park Rochus, o.p.s., Uherské Hradiště
www.parkrochus.cz
- DDM Škola Uherské Hradiště, p.o., Přírodovědné centrum Trnka
www.ddmsikula.cz
- DDM Pastelka Uherský Ostroh, p.o.
www.ddmpastelka.cz
- ONENESS, o.p.s., Rusava
www.onenesscentrum.cz

Partneři a spolupráce

- ALCEDO – středisko volného času a plavecká škola Vsetín
www.alcedovsetin.cz
- ARPOK, o.p.s., Olomouc
www.arpok.cz
- Ekocentrum Na Pasece Veliková
www.napasece.net
- Masarykova veřejná knihovna Vsetín
www.mvk.cz
- Městské lesy Vsetín, s.r.o.
www.lesyvsetin.cz
- Místní akční skupina Hornolidečska
www.hornilidec.cz/mas-hornolidecska-z-s/ds-1007
- Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín
www.muzeumvalassko.cz
- Nadace Proměny Karla Komárka
www.nadace-promeny.cz
- NaZemí, Brno
www.nazemi.cz
- PAVUČINA
www.pavucina-sev.cz
- Středisko volného času Rožnov p.R., o.p.o.
www.svcroznov.cz
- Střední škola KOSTKA, s.r.o., Vsetín
www.kostka-skola.cz
- Učíme se venku
www.ucimesevenu.cz
- Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
www.utb.cz
- Včelari Vsetín
Základní škola Vsetín, Ohrada 1876
www.zsohrada.cz
- Základní škola Vsetín, Rokytnice 436
www.zsrokytnice.cz
- Základní škola Vsetín, Sychrov 97
www.zssyehrov.cz

Programy a služby LÍSKY a dalších organizací pro školy a školská zařízení, neziskové organizace na podporu EVVO v regionu

■ **Knihovna LÍSKY:** publikace a metodiky z oblasti EVVO, pedagogiky a didaktiky, lektorských dovedností, řízení neziskových organizací, volnočasových aktivit, ochrany přírody a krajiny i z dalších oblastí. **Výpůjční doba v otvíracích hodinách kanceláře LÍSKY, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna**

■ Školám s trvalejším zájmem o environmentální výchovu doporučujeme zapojení do **programu MRKEV** (základní a střední školy) a **programu Mrkvička** (mateřské školy). Veškeré informace o podmínkách registrace naleznete na: www.pavucina-sev.cz, sekce Pro školy.

Krajským koordinátorem ve Zlínském kraji je ALCEDO – středisko volného času Vsetín, zde získáte další informace, alcedo@alcedovsetin.cz

I/6 Výukové programy, projektové dny pro školy a školská zařízení

DENNÍ A POBYTOVÉ VÝUKOVÉ PROGRAMY, PROJEKTOVÉ DNY A EXKURZE PRO ŠKOLY PŘIPRAVUJÍ:

- **ALCEDO – středisko volného času a plavecká škola Vsetín**
www.alcedovsetin.cz
- **Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město,**
www.cevzabka.xf.cz/vp.html
- **Centrum Veronica Hostětín,**
www.hostetin.veronica.cz/skoly
- **Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín**
www.ddmastra.cz/vyukove-programy
- **DUTOHLÁVKY**
www.dutohlovak.cz
- **Ekocentrum Na pasece Veliková**
www.napasece.net
- **Envicentrum Pro krajinu Vysoké Pole**
www.prokrajinu.eu
- **Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín,**
www.muzeumvalasko.cz
Hvězdárna Vsetín
www.hvezdarna-vsetin.cz
- **ONENESS, o.p.s., Rusava**
www.onenesscentrum.cz
- **Park ROCHUS, o.p.s., Uherské Hradiště**
www.parkrochus.cz
www.skanzenrochus.cz
- **Přírodovědné centrum Trnka při DDM Šikula Uherské Hradiště**
www.ddmsikula.cz
- **ROBOTA**
Kreativní digitální dílna UTB Zlín
<https://robota.utb.cz/>
- **TINCTA-HERBAE ATELIÉR PŘÍRODNÍHO BARVÍŘSTVÍ**
tincta-herbae@centrum.cz
- **Tokaheya s.r.o., Holešov**
www.tokaheya.cz
- **Trezor přírody Horní Lideč**
www.trezorprirody.cz
- **Valašské ekocentrum Valašské Meziříčí**
<https://www.ochrancizl.cz/>
- **Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou**
www.bilekarpaty.cz/vis

VÝUKOVÉ PROGRAMY A PROJEKTOVÉ DNY LÍSKY

Programy je možné zařadit do projektů škol v programu OP JAK.

PROJEKTOVÉ DNY S LÍSKOU PRO MŠ, ZŠ, ŠD A SVČ

Tematický projektový den ve škole i mimo ni na podporu inovativního vzdělávání dětí/žáků a projektové výuky, které vede k rozvoji osobních a sociálních kompetencí dětí a žáků.

- Témata:**
- přírodovědné vzdělávání,
 - EVVO a vzdělávání k udržitelnému rozvoji,
 - rozvoj podnikavosti a kreativity.

Více na: <https://www.liska-evvo.cz/doc/projektove-dny>

Součástí programu je i dodání agendy dle individuální dohody mezi školou a Lískou. Cenu stanovíme po upřesnění programu (rozsah, počet dětí, vzdálenost).

Učíme se venku s Lískou v Arboretu Semetín

Přiblížíme dětem jedinečné místo prostřednictvím rozmanitých činností a prožitku.

Témata: příroda arboreta, hmyz, včely, rostliny, stromy, voda

Místo konání: Arboretum Semetín, Vsetín

Období: květen–červen, září–říjen

Doporučeno: MŠ 5–7 let, I. st. ZŠ

Počet účastníků: 1 třída

Časová dotace: 4 × 45 minut

Možno připravit i jako výukový program (90 minut).

Projekt je spolufinancován Zlínským krajem. Ve spolupráci s Městskými lesy Vsetín, s.r.o. a vsetínskými včelaři.

Učíme se venku s Lískou

Přiblížíme dětem svět přírody prostřednictvím rozmanitých činností, zkoumání, tvoření a prožitku. Zaměříme se na místo, kde žijeme, přírodu a životní podmínky, život dříve a dnes, ohleduplné chování k přírodě a ochranu přírody. Podpoříme rozvoj matematické a čtenářské pre/gramotnosti

Témata – v návaznosti na roční období: živá zahrada – ptáci, bezobratlí, hmyz, jarní rostliny, stromy, cyklus života, voda, půda atd.

Místo konání: zahrada školy, přírodní prostředí v okolí školy

Doporučeno: od 5 let

Počet účastníků: 1–2 třídy

Časová dotace: 4 × 45 minut / 2 × 60 minut

Učíme se s POLY

Přiblížíme dětem řemesla, tradice a zvyky regionu prostřednictvím činností, tvoření a prožitku.

Témata: praktické ukázky řemesel (např. práce se dřevem, pilkou, proutím, slámou, ovčí vlnou, barvířství), zvyky, hry a hračky našich předků, poklady z půdy apod.

Místo konání: zahrada, venkovní či vnitřní areál školy

Doporučeno: od 4 let

Počet účastníků: 1–2 třídy

Časová dotace: 4 × 45 minut / 2 × 60 minut

LÍSKA, z.s. • www.liska-evvo.cz • infoevvo@seznam.cz • 605 806 840

Programy LÍSKY s tématy původ a příběhy jídla, význam sezónních a místních surovin pro přípravu pokrmů, zdravá výživa a stravování, zdravý životní styl, regionální produkty a jejich zpracování, podpora a rozvoj trhu a odbytu biopotravin, šetrné nakupování a spotřeba, místní udržitelná ekonomika, potravinová soběstačnost a bezpečnost, tradice a řemesla

Školní farmářský den

Projektový den s Lískou podporující rozvoj kreativity a podnikavosti žáků, samostatnosti, zodpovědnosti, zkušeností a sebevědomí zvládat situace a úkoly, které jim jsou svěřeny.

Hlavními tématy celodenního projektového dne je původ a příběhy jídla, význam sezónních a místních surovin pro přípravu pokrmů, zdravá výživa a stravování, zdravý životní styl, regionální produkty a jejich zpracování, podpora a rozvoj trhu a odbytu biopotravin, šetrné nakupování a spotřeba, místní udržitelná ekonomika, potravinová soběstačnost a bezpečnost, tradice a řemesla.

Dopolední část je zaměřena na aktivní zapojení dětí a vrstevnické učení, odpolední část jako prezentace výstupů práce dětí rodičům a veřejnosti. Do obou částí programu jsou vloženy ukázky práce farmářů, potravinářských výrobců a řemeslníků.

Místo konání: venkovní areál školy, příp. obce

Doporučeno: ZŠ

Škola získá metodiku s příklady dobré praxe, metodickou podporu během přípravy i realizace. Zajistíme účast a praktické ukázky regionálních výrobců, aktivity do programu a propagaci.

Výukový program Můj den na farmě

Ve dvouhodinovém programu se děti zážitkově seznámí s tématy zemědělství, práce v zemědělství, celodenní a celoroční práce na farmě, regionální produkty.

Místo konání: třída, výukové prostory střediska

Doporučeno: I. st. ZŠ, ŠD

Počet účastníků: 1 třída

Časová dotace: 2 × 45 minut

Exkurze na farmu

či k řemeslníkům a výrobcům v regionu

Vydejte se s námi na cestu za původem jídla, které máme na talíři, na venkovskou farmu a ke zpracovatelům produktů, například do mlýna či do sadů. Poznejte tradiční výrobní postupy a řemesla, místa pěstování zemědělských plodin, ovoce a bylinek, chovu hospodářských zvířat i zpracování potravin.

Doprava autobusem v dostupné vzdálenosti dané školy, komentovaná prohlídka farmy či provozovny. Po dohodě a dle možnosti místa exkurze i ochutnávka produktů či další aktivity.

Místo konání: farma, dílna či provozovna

Doporučeno: I. i II. st. ZŠ, ŠD

Počet účastníků: 1–2 třídy

Časová dotace: min. 2 hodiny na farmě + cesta tam a zpět

Výukový program

Z farmy na náš stůl aneb zdravě hravě o původu a zpracování potravin

Ve dvouhodinovém programu se děti prostřednictvím velké deskové hry seznámí s důležitými pravidly při přípravě a skladování potravin a připraví si zdravou svačinku.

Místo konání: třída s přístupem k vodě (mytí rukou, surovin nádobí), výukové prostory střediska

Doporučeno: I. st. ZŠ, ŠD

Počet účastníků: 1 třída

Časová dotace: 2 × 45 minut

PROGRAMY LÍSKY PRO II. STUPEŇ ZÁKLADNÍCH ŠKOL A STŘEDNÍ ŠKOLY

VODA – život v každé kapce

Zvýšení znalostí a dovedností v oblasti hospodaření s vodou, příčiny a dopady ohrožení vody, spotřebitelské chování a zodpovědné hospodaření s vodou. Pedagog získá metodiku a pracovní listy pro práci s žáky před a po programu s lektorem, v souladu s projektovou výukou.

Témata:

6. ročník: Voda na Zemi, koloběh vody v přírodě, příčiny a důsledky znečištění vody

7. ročník: Voda v krajině

8. ročník: Spotřeba vody

Místo konání: třída

Doporučený věk: 6.–8. ročník ZŠ a víceletých gymnázií

Počet účastníků: 1 třída

Časová dotace: min. 1 vyučovací hodina + domácí práce žáků před programem, 1–2 vyučovací hodina s lektorem, následná práce žáků po programu dle zadání

Seznámení s mapou – jak funguje svět

Lekce se zaměřuje na základní porozumění komplikovaného uspořádání a fungování dnešního světa. Jedná se o vhodnou úvodní aktivitu, která skupinu připraví na následné hlubší ponoření do jednotlivých tematických oblastí, které zpracovává mapa světa s názvem Svět v souvislostech. Žáci se seznámí s tématy Fairtrade, klimatická změna, pracovní podmínky, koloniální historie, propojenost světa a hybatelé změny, podrobněji prozkoumají vybrané jevy související s jedním tématem a následně pomocí syntézy vystihují jeho podstatu.

Místo konání: třída, přístup na internet

Doporučený věk: od 13 let

Počet účastníků: 1 třída

Časová dotace: 1 vyučovací hodina (45 minut)

DALŠÍ TÉMATA: plýtvání potravinami, spotřebitelské chování a pracovní podmínky dělníků a dělnic.

Září *Ozve-li se v září hrom, bude v zimě zavát každý strom.*

V září nás čeká krásné babí léto, které nám přinese poslední teplé dny. Po nich už přijde podzim. Koncem září také již někteří jeleni občas zařijí (tedy zařvou), a proto se září jmenuje září.

V ZÁŘÍ MŮŽEME:

- ✓ zapojit se do osvětové kampaně a výzev Stromy a my, www.liska-evvo.cz
- ✓ hlasovat pro STROM roku 2024 (do 6. 10. 2024), www.stromroku.cz
- ✓ pozorovat babí léto
- ✓ oslavit první podzimní den a rozloučit se s létem
- ✓ pozorovat přípravy přírody na zimu
- ✓ tvořit obrazy pomocí přírodnin
- ✓ vyrábět a pouštět draky
- ✓ sbírat zralé šípky
- ✓ moštovat jablka
- ✓ sušit křížaly z jablek
- ✓ péct brambory
- ✓ zjistit, kdo žije v kompostu

Diář Lísky 2024/2025

Venku se můžeme učit systematicky po celý rok

S metodickými postupy a materiály, které prověřily tisíce škol z celého světa. Vyberte si, co nejvíce prospěje vaší škole či třídě <https://ucimesevenku.cz/dlouhodobě-venku/>

BADATELÉ

<https://badatele.cz/>

Děti objevují a žasnou. Pojdte bádát s námi!

Badatelská výuka je pro vás, jestli...

- chcete, aby učení bavilo děti i vás
- hledáte aktivizační metodu, díky které děti přírodní vědy skutečně pochopí
- souhlasíte, že v hodině mají víc pracovat děti než učitel
- učíte přírodovědné předměty na základní nebo střední škole, jste vychovatelem v družině, vedete zájmový kroužek

"V badatelských třídách je lepší atmosféra. Žáci mají společné zájmy, cíle, lépe si naslouchají, lépe spolupracují a váží si práce druhého. Já sama jsem ve výuce více svobodná, učení není rutina a nuda"

(Liběna Dopitová, ZŠ Vsetín)

Arboretum Semetín

Nabízí krásné jedinečné zázemí pro výuku venku dostupné městskou hromadnou dopravou.

Najdete zde venkovní učebnu, výukový včelín, vodní prvek a NOVĚ bosý chodník v délce 300 metrů.

Arboretum můžete navštívit s vlastním programem, nebo si objednat projektový den či výukový program Lísky, jehož součástí je i návštěva VČELÍNA.

Informace: infoevvo@seznam.cz

Arboretum Semetín je otevřeno od 1. května do 15. října, 8–18 hodin. Vstupné uhradíte u vstupní brány.

www.arboretumsemetin.cz

Učím o klimatu

<https://ucimoklimatu.cz/>

Klimatická změna je neúprosný fakt, který zásadně ovlivňuje budoucnost dnešních mladých lidí. Vzdělávání jim pomůže situaci nejen pochopit, ale také ukáže, jak se zapojit do jejího řešení. Aby byl náš svět udržitelnější a zdravější.

Na webové stránce Učím o klimatu i s ní spojené facebookové stránce a uzavřené facebookové skupině pro učitele je opravdu už dost bohatá sada lekcí, metodik a dalších inspirací a materiálů do výuky o tomto aktuálním tématu. Ať už jste mezi učiteli, kteří s tímto tématem teprve začínají, nebo se teprve chystají s ním začít pracovat a hledají způsoby jak na to, nebo mezi těmi, kteří s ním již mají bohatší zkušenost, najdete tu opravdu dost materiálů k využití na základních i středních školách.

Když se přihlásíte na facebookovou stránku Učím o klimatu <https://www.facebook.com/ucimoklimatu>, nepřijdete o žádnou z aktuálních lekcí, videí ani pozvánek na semináře, online kurzy či konference.

Pokud chcete o výuce o změně klimatu diskutovat s kolegy i odborníky v bezpečném prostředí, získávat ke zveřejněným materiálům další odkazy a zdroje navíc nebo získávat od ostatních zpětnou vazbu na své lekce a materiály pro studenty, můžete se přihlásit do této uzavřené facebookové skupiny pro učitele <https://www.facebook.com/groups/ucimoklimatu/>.

Za stránkou i skupinou stojí šest různých organizací, které se dlouhodobě věnují tématům ochrany přírody, ekologie nebo změně klimatu. Na uvedených místech tak najdete ozdrojované, relevantní a faktické informace k tématu i lekce a metodiky vystavené na osvědčených pedagogických metodách a přístupech (E-U-R, badatelská výuka, Filozofie pro děti (P4C), apod.). Najdete zde i materiály využitelné napříč širokou škálou předmětů a vzdělávacích oblastí – od přírodních věd, zeměpis, až po dějepis nebo český jazyk.

Patronáty

Převzít patronát nad kouskem světa a smysluplně o něj pečovat není jen tak. Ukazujeme školním třídám, jak se aktivně zapojit do ochrany přírody. Děti získají do péče „svůj“ kousek krajiny a díky odbornému průvodci se dozví, jak o něj pečovat. Posilujeme u dětí přesvědčení o vlastním vlivu na předcházení a řešení problémů životního prostředí. Školním třídám (2.stupeň ZŠ, SŠ) i jiným dětským kolektivům nabízíme účast v dlouhodobém programu péče o přírodu.

Ve Zlínském kraji je v tuto chvíli asi 15 skupin zapojených do Patronátů. Šestáci ze ZŠ Valašská Bystřice od roku 2023 pečují pod odborným vedením botaničky o malý mokřad, v terénu se učí o přírodě a sledují výsledky své práce. Žáci z několika škol v okolí Pulčinských skal se na jaře roku 2024 pustili do práce pro přírodu – starají se o jalovce, upravují turistickou stezku, kosí a hrabou, monitorují výskyt vzácných druhů a mají v plánu například vyhloubit tůňky pro obojživelníky.

Chcete se se svojí třídou či oddílem také zapojit? Více informací a přihlášku najdete na <https://www.skautskyinstitut.cz/patronaty>

Pavla Šlinzová, koordinátorka Patronátů ve Zlínském kraji, pavla.slinzova@skautskyinstitut.cz

Patronáty

by

SKAUTSKÝ INSTITUT

Nabídka Akademie věd ČR

Kdy jste naposledy viděli modráska a potkali jste vůbec někdy sýčka? Ještě před 50 lety byli docela běžnou součástí přírody, biologická rozmanitost ale pomalu mizí. Co za to může a dá se s obnovou biodiverzity něco dělat? Nastíhují vědci z Ústavu biologie obratlovců AV ČR v novém díle NEZkreslené vědy.

<https://www.youtube.com/watch?v=fGoNSQp7lfg>

#Strategie_AV21

II/2 Tipy na publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníky

■ Jak učit POLY

Podpora rozmanitých forem a metod výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti v MŠ (polytechnické vzdělávání, EVVO).

Průvodkyní programu je skřítková holčička POLY, která vás provede tématy **voda, země, vzduch, slunce a zahrada**. Připraven je akreditovaný vzdělávací program pro pedagogy, projektový den pro MŠ či ŠD, metodické a pracovní listy s náměty a návody na praktické aktivity, 5 sad pomůcek, které dokážeme vytvořit a sestavit dle potřeb školy.

Informace a objednávky: infoevvo@seznam.cz, 605 806 840
www.liska-evvo.cz/doc/jak-ucit-poly-6

Nabídka interaktivních výstav ze Střediska volného času Klubko Staré Město

www.cevzabka.xf.cz/interaktivni_vystavy.html

Pestrost ptačího světa – www.cevzabka.xf.cz/ptaci_svet.html

Bez vody není život – www.cevzabka.xf.cz/voda.html

Příroda a ekologie ve městě – www.cevzabka.xf.cz/priroda_mesto.html

Život s hmyzem – www.cevzabka.xf.cz/hmyz.html

Krajina v proměnách – www.cevzabka.xf.cz/krajina.html

Publikace DDM Šikula Uherské Hradiště, zdarma ke stažení na <http://ddmsikula.cz/index.php/1936-2/>

■ **Metodiky a výukové materiály REZEKVÍTKU ke stažení ZDARMA.** <https://www.rezekvitek.cz/e-shop?ids=1&krit=raz1-24-2¶mfiltr=-zda->

■ **Metodické i projektové materiály z dílny LIPKY Brno ke stažení zdarma.** <https://www.lipka.cz/materialy-zdarma?idm=373>

■ **Příroda do kapsy** – informační materiály pro poznávání přírody. www.prirodadokapsy.cz

■ **Atelier V lese** – výukové aktivity a hry pro děti. <https://www.facebook.com/ateliervlesedetem>

■ **Smysluplné tvoření, které děti naučí přírodu milovat. Tvořte, sázejte a buďte s dětmi.** www.venkohratky.cz

■ **Programy o změně klimatu**
<https://drive.google.com/drive/folders/11gAQBsrMuspRdvss2bVFM3kWmUyjm1Ra>

■ **TIP na originální dárek určený dětem opouštějícím školku a chystajícím se do VELKÉ školy.**

Knihy **MŮJ PRVNÍ ZÁPISNÍK** (4–8 let) a **MŮJ DRUHÝ ZÁPISNÍK** (8–13 let) jsou krásným záznamem zážitků z tohoto úžasného období, ke kterému se všichni rádi vracíme. Dětem zároveň rozšiřuje jejich schopnosti a vědomosti, které ve škole hodně zúročí.

Obě knihy si můžete objednat zde:

<http://www.muji1zapisnik.cz/>

Najdete v něm spoustu přírodních a kreativních nápadů, kterými zaujmete vaše ratolesti.

■ **VYTIŠTĚNÉ a ROZŠÍŘENÉ metodiky Učíme se venku**

Chcete mít oblíbené metodiky po ruce? Ušetřete si čas v hledání inspirace ven.

ZÍSKEJTE:

- přes 40 nových lekcí,
 - celkově přes 100 lekcí ven,
 - dohromady 444 stran inspirace ven
- <https://ucimesevenku.cz/sady-ven/>

PODPORUJEME environmentální výchovu na školách, **POSKYTUJEME** učitelům náměty a praktickou pomoc, **UMOŽŇUJEME** sdílení, a to prostřednictvím programů MRKEV (časopis Bedrník) a Mrkvička (Informační bulletin Mrkvička) – Malý rádce kvalitní ekologické výchovy. Prostřednictvím programů vám pomůžeme realizovat EV na školách. Registrovat se můžete online. Více naleznete na www.e-bedrnik.cz

Nové číslo bulletinu MRKVIČKA

„Sebehodnota a sebezpřijetí. Znalost sama sebe. Důvěra. A vědět, že mám možnost něco zkusit,“ odpovídá v nové Mrkvičce pan učitel Lukáš Kubín z Ekoškoly Rozárka na otázku: Jaká jsou pomyslná křídla, která by měly v předškolním věku děti získat či posilovat? Jak pomáhat dětem posilovat zdravé kořeny a utvářet hravá křídla ve spolupráci s přírodou? Zuzana Koreňová z Lesní mateřské školy Na Větvi popisuje, jak s dětmi chodí na celý den do přírody v okolí. Většina aktivit vychází z vnitřní motivace dítěte. Dospělí pomohou dětem vybavit si, co už o tématu vědí, zapojovat nové do vlastní poznatkové struktury, uvědomit si význam nové informace, reflektovat, co se naučily. Ano, známý model evokace-uvědomění- reflexe. Méně obvyklé asi je, že dospělí průvodci nijak zvlášť neřeší, jestli děti budou mít ve svém badatelském batůžku přesně určené pomůcky – využijí zkrátka to, co je k dispozici: „Děti pracují samostatně, co si samy nevezmou, to prostě nebude.“ Řadu námětů pro podnětné činnosti v přírodě s předškoláky najdete na následujících stránkách.

Časopis Mrkvička získáte prostřednictvím: <https://www.e-bedrnik.cz/.../informacni-bulletin-mrkvicka/>

Hledáte inspiraci na nový školní rok? Vyzkoušejte různé biolearningové aktivity.

Na webových stránkách BioLearn najdete tipy na krátké aktivity pro 1. nebo 2. stupeň ZŠ. Díky nim objevíte zajímavosti z přírody, které inspirovaly lidi k různým vynálezům. <https://www.biolearn.eu/cs>

V novém školním roce můžete uspořádat Biomimikry den – projektový den, během kterého se děti seznámí s přírodními principy a na závěr navrhnou své inovace inspirované přírodou. Podklady najdete také na webu biolearn. [#safethedate](https://www.biolearn.eu/cs)

A pokud vás přístup Biolearningu zajímá více, rezervujte si termín **2. října**. V tomto termínu proběhne **online mezinárodní konference**, na které představíme biolearning a možnosti jeho využití ve výuce.

<https://sever.ekologickavychova.cz>

Školka a rodiče ruku v ruce – metodika

Přemýšlíte, jak více zapojit rodiče do vzdělávání dětí? Jak s rodiči lépe komunikovat? Metodický materiál "Školka a rodiče ruku v ruce" nabízí efektivní komunikační tipy, praktické návody a inspirativní příklady z praxe.

Novou metodiku najdete v KLIK školce:

<https://www.klikkolka.cz/svet-kolem-nas/skolka-a-rodice-ruku-v-ruce-metodika>

Vyšlo nové číslo čtvrtletníku Školní zahrada

Časopis zve učitele a žáky do zahrady coby výtvarného ateliéru, který nabízí po celý rok nepřetržitý zdroj inspirace, materiálů a pomůcek zdarma, podporuje kreativitu, ale i hlubší pochopení, jak fungují přírodní procesy.

V tomto čísle se dozvíte, co nás učí hlína. Míša Míkovcová z Ekocentrum PALETA píše, jak ji nejrůznějšími způsoby tvořivě využít nejen při výtvarce, ale třeba i při dějepisu nebo multikulturní výchově.

Nahlédnete také do zahrady plné něhy a uvidíte, jak ji kvalifikovaně a citlivě využívá Základní a praktická škola Velká Bíteš.

Ivana Poláčková představuje zahradu, která učí, v Kremnici a taky využití vrbového proutě ve Vrbově.

Originální barvy z rostlin představuje Ivona Tichá a květinové obrazy (nejen) v jílu zase Dana Křivánková. A možná budete překvapeni, jak aranžování rostlin může rozvíjet environmentální kompetence.

Časopis Školní zahrada můžete získat v papírové podobě jako přílohu časopisu bedrník Bedrník <https://www.e-bedrnik.cz/> nebo elektronicky zde <http://www.skolni-zahrada.cz/> Přejeme krásné čtení plné inspirace

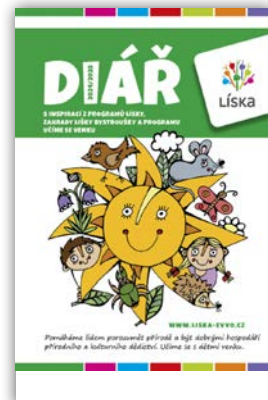
Diář Lísky 2024/2025

V LÍSCĚ jsme připravili již dvanáctý DIÁŘ pro naše členy, příznivce, účastníky vzdělávacích a osvětových akcí, soutěží a přehlídek, zejména učitele ve školách, lektory a pracovníky ve střediscích ekologické výchovy, neziskových organizacích, pro členy Klubu LÍSKY, žáky a studenty, regionální výrobce, partnerské organizace, přátele v různých institucích, úřadech a společnostech a též rodiny, které se zajímají o přírodu, kulturní a historické dědictví našeho regionu a jsou jim blízké šetrnější a životní prostředí respektující postoje a způsoby vedení organizací i domácností.

Diář je připraven na školní rok. V první části najdete plánovací měsíční a týdenní listy s uvedením svátků, významných dnů a plánovaných akcí nejen v našem kraji. Přidáváme inspirace na jednotlivé měsíce. Čerpali jsme z námětů Přírodovědného centra TRNKA Domu dětí a mládeže Šikula v Uherském Hradišti, programů LÍSKY, Učíme se venku a Jděte ven. Druhá část od strany 92 obsahuje nabídku programů a služeb, která je v našem regionu dostupná. Ve třetí části, na straně 104, uvádíme přehled členů a partnerů LÍSKY.

Věříme, že se prostřednictvím DIÁŘE staneme užitečnými průvodci školním rokem 2024/2025 na společné cestě při objevování přírody a místního dědictví.

DIÁŘ bude k dispozici na akcích LÍSKY a v naší kanceláři, napište si o něj na infoevvo@seznam.cz

Naším cílem je dostat děti VEN. Podpoříme vás na cestě ven. Spojujeme učitele, rodiče i odborníky. Chceme, aby se každé dítě v ČR rozvíjelo zdravě díky tomu, že si hraje a že se učí v podnětném prostředí venku.

Výuka venku, v přímém kontaktu s přírodou a se světem, přináší dětem mnoho výhod, což jednoznačně potvrzuje praktická zkušenost ze škol i odborný výzkum. Učení venku je názornější, zlepšují se vzdělávací výsledky, roste motivace dětí k učení, posiluje se jejich zdraví.

České děti tráví venku průměrně dvě hodiny a čtyři minuty

Nadace Karel Komárek Family Foundation, která mimo jiné podporuje výuku venku a také proměňuje školní zahrady v inspirativní a hravá místa s přírodními prvky, iniciovala průzkum, jenž zjišťoval, kolik času tráví české děti venku. Článek [ZDE](#).

Na webu www.ucimesevenku.cz poznejte 7 dobrých důvodů:

PROČ se učit s dětmi venku.

Inspirujte se, CO a JAK učit venku v různých předmětech.

Seznamte se s učiteli a řediteli, kteří venku učí.

Zjistěte, jaké pomůcky není třeba kupovat.

Vyzkoušejte osvědčené aktivity pro učení venku. Přijďte na seminář.

Staňte se součástí i uzavřené skupiny **UČÍME se VENKU na facebooku!**

Sdílejte na webu či na facebooku také vaše příběhy a zkušenosti.

Doporučte tyto stránky přátelům a kolegům.

<https://ucimesevenku.cz/co-se-ucit-venku/>

METODIKY UČÍME se VENKU

Ušetřete si čas v hledání inspirace ven.

S metodikami Učíme se venku získáte hotové lekce, které můžete venku snadno využít.

Nově i jako elektronické publikace v PDF.

<https://ucimesevenku.cz/publikace/>

<https://ucimesevenku.cz/e-sady-ven/>

Vylítejte se s dětmi venku

Inspirace pro družiny venku na

<https://ucimesevenku.cz/druziny/>

Jděte VEN

Inspirativní náměty pro pobyt venku:

www.jdeteven.cz

V LÍSCĚ jsme pro pedagogy vydali metodiku **Učíme se v zahradě s Ďápkou a Větvičkou** – náměty na celoroční činnost s dětmi ve věku 4–8 let nejen v zahradě. Autory jsou Lenka a Petr Pavelčíkovi.

www.liska-evvo.cz/doc/liska-vydala-v-edici-orisek-novou-publikaci

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2021.

Projekt Písmena a čísla VENKU s Lískou

Vytvořili jsme a pilotně ověřili 4 nové tematické programy pro cílové skupiny projektu:

- Místo, kde žijeme,
- Životní podmínky,
- Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody,
- Současnost a minulost v našem životě.

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2023.

Projekt Učíme se venku s LÍSKOU II, aneb jaro, léto, podzim, zima, v přírodě je vždycky prima

Vytvořili a ověřili jsme 21 nových aktivit pro I. stupeň ZŠ, připravili 8 projektových dnů, vydali motivační tematickou podložku s klipem, zajistili vzdělávání a přípravu lektorů.

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2022.

II/4 Projekty pro školy, soutěže

- Badatelsky orientované vyučování, <http://badatele.cz/cz>
- Fairtradová škola, https://www.fairtradeskoly.cz/ft_skoly
- Globální rozvojové vzdělávání, www.globalnirozvojovavzdelavani.cz
- GLOBE – dlouhodobý vzdělávací program, <https://globe-czech.cz/cz>
- Jeden svět na školách (mediální vzdělávání), www.jsns.cz
- Mezinárodní program Ekoškola, <https://ekoskola.cz/cz>
- Odpovědná škola, www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/odpovednaskola
- Skutečně zdravá škola, www.skutecnezdravaskola.cz
- Světová škola, www.svetovaskola.cz
- Škola pro udržitelný život, www.skolaprozivot.cz
- Učíme se venku, www.ucimesevenku.cz
- Žákovské parlamenty, www.skolaprodemokracii.cz

Škola pro udržitelný život

Škola, která aktivně mění své okolí, pomáhá žákům vytvářet si vztah k místu, dává žákům slovo, připravuje je na skutečný život, je otevřená komunitě a mění svět k lepšímu.

Žáci těchto škol spolu s dalšími partnery z obce přemýšlí o tom, co mohou udělat pro rozvoj své obce nebo okolí školy. Spolu pak postupně realizují navržené změny a tím mění k lepšímu místo, kde žijí a učí se (naplňují **místní Agendu 21**). Vše se děje s ohledem na udržitelný rozvoj místa i světa a je tak praktickým příkladem naplňování **Cílů udržitelného rozvoje 2015–2030** (Sustainable Development Goals – SDGs) a **Strategického rámce České republiky 2030** na místní úrovni.

Více informací na www.skolaprozivot.cz

Ve Zlínském kraji se můžete obracet na Lísku, infoevvo@seznam.cz

Fairtradová škola

Status Fairtradová škola mohou získat školy na všech úrovních vzdělávacího systému. Dávají jim najevo svou společenskou odpovědnost a zájem o globální rozvojové vzdělávání. https://www.fairtradeskoly.cz/ft_skoly

Školy mohou status získat při splnění 5 kritérií:

- vytvoření řídicí skupiny za účelem podpory fair trade na škole,
- škola oficiálně podporuje fair trade,
- na škole jsou dostupné fairtradové produkty,
- na škole se vyučují globální rozvojová témata
- škola pořádá akce na podporu fair trade a usiluje o medializaci

Všechny dokumenty potřebné k získání statusu Fairtradová škola najdete v dokumentech ke stažení, https://www.fairtradeskoly.cz/ke_stazeni

Nabídka k zapojení do programu Škola pro udržitelný život v roce 2024/2025

ŠUŽ neboli Škola pro udržitelný život je celoroční program, který vzdělává žáky v tématech UDRŽITELNOSTI nebo O KLIMATU. Vzdělávání propojujeme s místem – žáci mapují problémy ve své obci, realizují vlastní projekty a hledají souvislosti mezi svým místem a udržitelným životem či klimatickou změnou. **Zapojte se v příštím školním roce i vy!**

Pro bližší informace k programu ŠUŽ: <https://www.skolaprozivot.cz/zapojte-se/>

Více o programu se dozvíte v tomto videu: <https://www.youtube.com/watch?v=I5IBY47MscI>

Co vás v programu všechno čeká se dozvíte zde: https://www.youtube.com/watch?v=tNBn_BZvO64

Přihláška do programu Škola pro udržitelný život na školní rok 2024/2025:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfVgDCdAX_zqlx3haSpJXJ3YkFimoz2dSosinvgkv-1EKQ_w/viewform

II/5

Tipy na výlety, exkurze, výstavy

- Arboretum Semetín, Vsetín, www.arboretumsetetin.cz
- Archeoskanzen Modrá, www.archeoskanzen.cz
- Informační centrum Velké Karlovice, www.velkekarlovice.cz/informacni-centrum
- Muzeum Františka Skopalíka, Hulín, Záhlinice
- Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě
- Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně, www.muzeum-zlin.cz
- Muzeum Kroměřížska, www.muzeum-km.cz
- Muzeum regionu Valašsko, www.muzeumvalassko.cz
- Muzeum v přírodě Rochus, www.skanzenrochus.cz
- Muzeum v přírodě Rymice, www.muzeum-km.cz/muzeum-v-prirode-rymice
- Muzeum zemědělské techniky našich dědů, Pravčice, www.muzeum-zemedelstvi-pravcice.cz
- Naučná stezka Boří, Divoky, Kroměřížsko <http://www.csopdivoky.cz/aktivity/naučna-stezka-bori/>
- Trezor přírody v Horní Lidči, www.trezorprirody.cz
- Valašské muzeum Rožnov p. R., Valašský rok, www.vmp.cz
- Zvonice Soláň, <https://www.zvonice.eu/>
- 1415 Baťův institut Zlín, www.14-15.cz

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Kdo ušil naše tričko? Kdo vypěstoval kávu, kterou pijeme? Kdo nakupuje české zbraně? Kdo prodává v obchodu dole na rohu? Kam mizí naše odpady? Kdy vás naposledy požádal na ulici někdo o peníze? Proč se potýkáme s čím dál tím většími suchy a hrozivějšími povodněmi? Pokud si na tyto otázky odpovíme, zjistíme, že náš svět je propojený víc, než si myslíme.

Více než kdy dřív tak platí citát Johna Donneho, který již v roce 1624 pronesl, že "Žádný člověk není ostrov sám pro sebe". Z toho pro nás vyplývají nejen nové příležitosti, ale i výzvy.

Proto se téměř všechny státy světa, zástupci občanské společnosti, podnikatelské sféry, akademické obce i občané ze všech kontinentů rozhodli najít cestu jak těmto výzvám, jež souvisejí s rozvojem našeho světa, společně čelit.

Výsledkem této snahy jsou Cíle udržitelného rozvoje. Jedná se o dokument schválený členskými státy OSN.

Jednotlivé cíle naznačují oblasti a ukazují směry, kterými bychom se měli v následujících 15 letech vydat, pokud chceme přispět k rozvoji, který nebude probíhat na úkor společnosti ani přírody. Takovému rozvoji, který naplní potřeby současné generace bez toho, aniž by ohrozil životní podmínky generací dalších. Dokument obsahuje 17 cílů, kterých by mělo být dosaženo do roku 2030.

Konkrétní seznam všech cílů je a jejich podrobný popis naleznete v levém sloupci pod čísly jednotlivých cílů a na webových stránkách Informačního centra OSN. Pod každým cílem naleznete kromě nejdůležitějších informací a zajímavostí také tematický Metodický balíček www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/, který je určen především pedagogům pro práci s tématem ve výuce.

Cíle se věnují těmto tématům:

Globální rozvojové vzdělávání

Globální rozvojové vzdělávání je celoživotní vzdělávací proces, který vede k porozumění ekonomických, sociálních, politických, environmentálních a kulturních procesů, které čím dál více ovlivňují životy lidí v globalizovaném světě. Rozvíjí dovednosti a podporuje vytváření hodnot a postojů tak, aby lidé byli schopni a ochotni aktivně se podílet na řešení lokálních a globálních problémů. (definice dle Národní strategie)

Globální rozvojové vzdělávání směřuje k přijetí zodpovědnosti za vytváření světa, kde mají všichni lidé možnost žít důstojný život.

HLAVNÍ TÉMATA GRV:

Globalizace a vzájemná závislost jednotlivých částí světa

- ekonomická globalizace včetně světového obchodu a etického spotřebitelství, • kulturní, sociální a politická globalizace, • migrace ve světě, • mezinárodní instituce

Lidská práva

- základní lidská práva, • dětská práva a práva seniorů, • rovné příležitosti a tolerance k jinakosti, • demokracie a dobré vládnutí, • rovnost mužů a žen

Globální výzvy

- odstranění chudoby a nerovnosti, • vyšší míra vzdělanosti, • zdraví obyvatel, • potravinové zabezpečení, • přístup k nezávadné/pitné vodě, • životní prostředí a klimatické změny, • populační růst, • mírová řešení konfliktů, • odstranění digitální nerovnosti

Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce

- rozvoj, jeho pojetí a kulturní podmíněnost, • cíle udržitelného rozvoje, • historie, motivy, principy humanitární pomoci a rozvojové spolupráce, • aktéři mezinárodní humanitární pomoci a rozvojové spolupráce, • aktivity České republiky a EU v oblasti humanitární pomoci a rozvojové spolupráce

Strategie GRV a osvěty o globálních souvislostech 2018–2030 ke stažení ZDE:

<https://arpok.cz/co-delame/globalni-rozvojove-vzdelavani/>

Možnosti zapojení škol najdete zde: <https://arpok.cz/pro-pedagogy>

Doporučené odkazy, videa a publikace

Cíle udržitelného rozvoje (SDGs)

17 Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) představují program rozvoje na následujících 15 let (2015–2030) a navazuje na úspěšnou agendu Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs). Více podrobných informací, studijní materiály, akční manuály a mnoho dalších zdrojů na ústřední stránce OSN k SDGs 17 Goals to Transform Our World. Najdete zde i odkazy na stahování ikon, publikací i filmů k SDGs v češtině.

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

Největší lekce pro svět – jak se každý můžeme zapojit?

Organizace spojených národů vyhlásila 17 cílů udržitelného rozvoje, které musíme splnit do roku 2030. To však OSN nezvládne sama a potřebuje pomoc každého z nás. Jak se zapojit?

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

www.youtube.com/watch?time_continue=73&v=bFWSFJTjP9E&feature=emb_logo

Co jsou to Cíle udržitelného rozvoje? Co je to udržitelný rozvoj?

A jak může pomoci každý z nás? Informační video vzdělávacího programu Opravdový svět, Adra, o.p.s. www.youtube.com/redirect?event=video

www.adra.cz/opravdovysvet

III/2 Přírodní zahrady

- **Jak na přírodní zahradu** poradí Ekologický institut Veronica www.veronica.cz/?id=418
- **Kde jsou přírodní zahrady v Česku:** www.veronica.cz/ekomapa#k=priroda_zahrady&r=cr
- **Ukázkovou přírodní zahradu a sad najdete v Centru Veronica Hostětín,** <http://hostetin.veronica.cz/ukazkova-prirodni-zahrada-sad>
- **Ekozahrady,** <http://barevnezahrady.cz/ekozahrady/>
- **Osivo vhodné pro přírodní zahradu** nakoupíte na webu www.permaseminka.cz, nebo <https://www.permaland.cz/>
- Na webu LÍSKY najdete **odkaz Jak na školní přírodní zahradu,** www.liska-evvo.cz/doc/jak-na-skolni-prirodni-zahradu
Poradíme vám, jak na školní zahradu krok za krokem: plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků pro přírodní zahradu, úprava, využití pro výuku i volnočasové aktivity, vč. architektonických návrhů zkušených architektů, zapojení rodičů a dalších partnerů. Poskytneme či zapůjčíme publikace a pomůcky.
- **Časopis Školní zahrada.**
Prostřednictvím webu www.skolni-zahrada.cz můžete dostávat zdarma **časopis Školní zahrada.** V tištěné verzi vychází jako příloha časopisu Bedrník. Na webu najdete mimo jiné i interaktivní **mapu školních zahrad,** kam můžete přidat i tu vaši.
- **Semínkovna – sázej, sklízej, sdílej**
Tak jako se v knihovně půjčují knihy, semínkovna nabízí osivo do vaší zahrádky. Tak jako se do knihovny knihy po přečtení vracejí, tak i při sklizni vaší zeleniny myslíte na sdílení sklizených semínek v semínkovně... Semínkovna = osivo ke sdílení
Iniciativa vznikla v ČR v roce 2015 na podporu svobodného sdílení osiva, semenaření a přírodního zahradničení. Vzorem jí byly francouzské Les Grainotheques a americké The Seedbanks.
Semínkovny, ať už je to skříňka, košíček, krabička ap., jsou místem, kde zahradníci mohou mezi sebou bezplatně sdílet osivo ze svých zahrádek. Osivo by mělo být výhradně v „Bio“ kvalitě, tedy nemožené a z chemicky neošetřovaných rostlin. Mělo by jít o výsledek domácího semenaření. Semínka jsou nabízena bezplatně v malých dávkách pouze pro osobní spotřebu.
<https://seminkovny.com/>
V našem regionu najdete Semínkovny na <https://seminkovny.com/zlinsky-kraj/>
Základní škola Vsetín, Rokytnice
Kontakt: Semínkovna, ZŠ Vsetín, Rokytnice 436, 755 01 Vsetín
e-mail: seminkovnavsetin@centrum.cz
Centrum Veronica Hostětín
Kontakt: Centrum Veronica Hostětín, č.p. 86, 687 71 Hostětín
www.hostetin.veronica.cz
Semínkovna Zlín
Family Point Zlín na třídě Tomáše Bati 204 (bývalá Knihovna Františka Bartoše).
www.facebook.com/groups/SeminkovnaZlin/
Semínkovna Uherské Hradiště
Semínkovna knihovna Rožnov pod Radhoštěm
Semínkovna Liptál
Místní knihovna Liptál, Základní škola Liptál, Liptál 465

III/3 Zelené okénko

Zelené úřadování

Zkrácený název pro environmentálně příznivé chování institucí financovaných z veřejných prostředků, jako jsou např. obecní, městské či krajské úřady, školy, domy s pečovatelskou službou. Zahrnuje systémová opatření zaměřená zejména na provoz a chování (např. oboustranný tisk dokumentů, zatahování žaluzií na noc) a nakupování.
Více na www.veronica.cz

Zelené nakupování

Způsob nákupu či zásobování, při kterém je brán ohled na dopad vybraného zboží a služeb na životní prostředí. Vybírají se produkty, jejichž negativní dopad na životní prostředí je co nejnižší. Kritéria, která se při tom berou v úvahu, jsou například recyklovatelnost, biologická rozložitelnost, materiální a energetická náročnost výroby, zdravotní nezávadnost, transportní vzdálenost od výrobce ke spotřebiteli atd.

Více na www.veronica.cz či www.umenivybirat.cz

III/4 Místní produkty, biopotraviny

- Lískový web www.poctivevyrobene.cz
- **Regionální značky** www.regionalni-znacky.cz
- **Kam ve Zlínském kraji pro regionální výrobky – váš rozcestník pro nákupy regionálních výrobků.** Najdete zde přehled téměř 300 farmářů a výrobců ze Zlínského kraje seskupených podle jednotlivých kategorií (mléko, maso, vejce, pečivo, ovoce, zelenina, potravinové doplňky aj.), ale také seznam tradičních řemeslníků, držitelů regionálních značek.
www.vyrobyzkraje.cz
- Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s. se sídlem ve Starém Hrozenkově má na svém webu **Tržnici regionální ekologické produkce ekofarem a výrobců biopotravin Zlínského kraje a Hodonínska. REGIONÁLNÍ KATALOG BIOPOTRAVIN A EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ PRO SPOTŘEBITELE „Kam pro bio ve Zlínském kraji a na Hodonínsku“** www.iskopanice.cz
- **Mapa českých biopotravin,** <https://kde.lovime.bio/>

Podrobněji NOVĚ v příloze **Poctivě vyrobené.**

<https://www.liska-evvo.cz/>

Systém Fairtrade a známka FAIRTRADE

Známka FAIRTRADE označuje výrobky, které splňují sociální, ekonomické a environmentální standardy nastavené mezinárodní organizací Fairtrade International. Zákazníky informuje o tom, že pěstitelé dostali za svou práci spravedlivou a stabilní výkupní cenu, která pokrývá náklady na udržitelné pěstování. Nákupem výrobků s označením FAIRTRADE tak zákazníci přispívají ke zlepšování životních podmínek drobných pěstitelů v zemích globálního Jihu (takzvaných rozvojových zemích). Kromě odpovídající výkupní ceny dostávají pěstitelé zapojení do systému Fairtrade ještě fairtradový příplatek, který mohou použít k investicím do rozvoje svých farem a svých komunit, a to na základě demokratického rozhodování členů komunity.

LÍSKA je

- členem pracovní skupiny pro **Fairtradové město Vsetín**,
- členem **Fairtrade Česko a Slovensko**,
<https://www.fairtrade-cesko.cz/#!>
- místním podporovatelem **Fairtrade**,
http://fairtradovamesta.cz/mistni_podporovatele

Fairtrade Česko a Slovensko, z.s.,

je platformou organizací občanské společnosti, které se zabývají etikou obchodu, globálním rozvojem, udržitelnou spotřebou, ochranou životního prostředí a lidských práv.

Již od roku 2004 pracujeme na zvyšování informovanosti o principech a smyslu systému Fairtrade. V České republice a na Slovensku zastupujeme globální organizaci Fairtrade International, jsme garantem vysoké kvality a důvěryhodnosti ochranné známky FAIRTRADE. Monitorujeme český a slovenský trh s fairtradovými výrobky a podporou uvědomělé spotřeby napomáháme k tomu, aby se fairtradové výrobky v co nejvyšší míře dostávaly do obchodní sítě v ČR a na Slovensku. Vedle spolupráce s obchodníky působíme také na širokou veřejnost, a to prostřednictvím aktivit, na kterých se podílíme, jako jsou kampaně Fairtradová města, Fairtradové školy nebo happening Férová snídaně.

Více na www.fairtrade-cesko.cz.

Fairtrade Česko a Slovensko přináší novinky ze světa Fairtrade

Dopady na pěstitele a situaci celkově sledujte na webových stránkách a sociálních sítích Fairtrade Česko a Slovensko
<https://fairtrade-cesko.cz/>

TŘI MOŽNOSTI PODPORY FAIRTRADE:

SPOTŘEBOU

OSVĚTOU

VZDĚLÁVÁNÍM

Podpořte s námi povědomí o systému certifikace Fairtrade

Fairtrade Česko a Slovensko, jehož je Líška členem, spustilo další kampaň na podporu zvýšení povědomí české a slovenské veřejnosti o systému certifikace Fairtrade a hodnotách, které reprezentuje: **spravedlivá odměna za práci, zákaz dětské a nucené práce, pěstování šetrné k životnímu prostředí.**

Kampaň můžete šířit a sdílet na sociálních sítích **Facebook**, **Twitter**, **YouTube**, **Instagram**. Na speciálních odkazech webových stránek **CZ** i **SK** najdete podklady. Děkujeme.

Pomáháme

LÍSKA pomáhá konkrétními počiny nebo upozorňuje na projekty a programy, které přinášejí pomoc potřebným. Vy můžete pomáhat s námi:

Korunka pomáhá

Pomáhá nemocným a opuštěným dětem především ve Zlínském kraji a nejbližším okolí, www.korunkaluhacovice.cz

Dobry anděl

Nadační fond DOBRÝ ANDĚL pomáhá rodinám s dětmi, které postihla rakovina nebo jiné závažné onemocnění, www.dobryandel.cz

Čalantika – centrum pro vzdělávání a volný čas v Bangladéši

Vzdělávací centrum pro děti a jejich rodiny žijící ve slumu v bangladéském hlavním městě Dháka, <http://www.calantika.cz>

Člověk v tísni – Skutečná pomoc – Skutečný dárek

Pro více informací navštivte www.clovekvtisni.cz.

O pomoci v ČR se dozvíte na www.lepsiskolaprovsechny.cz

Koalice proti palmovému oleji

Nezávislá platforma organizací i jednotlivců, která usiluje o snížení celosvětové nadbytečné spotřeby palmového oleje. LÍSKA je členem. <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/>

Chráme mořské želvy

Nádherné tvory, žijící na Zemi více než 110 miliónů let. www.morskezelvy.cz

ZOO Zlín

www.zoozlin.eu/sponzorstvi/
<https://shop.zoozlin.eu/kategorie/2-darky>

LÍSKA, z.s.

Dolní náměstí 429
755 01 Vsetín

infoevvo@seznam.cz
www.liska-evvo.cz

Aktivity LÍSKY podporují Zlínský kraj, město Vsetín, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo životního prostředí, SFŽP, FAIRTRADE Česko a Slovensko, Městské lesy Vsetín, Austin Detonator, s.r.o., Vsetín, GALVAMET, s.r.o. Vsetín, TG TISK, s.r.o., Lanškroun, AVIS – elektronika, s.r.o., Vsetín, Josef Spitzer, papírnictví Stanislav Olšák, Vsetín, členové Klubu LÍSKY, dárci programu DARUJME.cz

Pokud si nepřejete informace touto cestou dostávat, nebo u vás došlo ke změně adresy, prosím, neváhejte nás kontaktovat.

Environmentální informační servis LÍSKY

- Pravidelná elektronická rozesílka, www.liska-evvo.cz/rozesilka
Rozesílku tvoří pozvánky na vzdělávací a osvětové akce, akce pro děti a mládež, informace o změnách v legislativě, o dění v oblasti EVVO a neziskového sektoru, o vyhlašovaných grantech, publikacích, pomůckách, zajímavé články, odkazy i příklady dobré praxe.
- Webové stránky, www.liska-evvo.cz
- Facebook a Instagram Lísky i osvětových kampaní.
- Knihovna, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna
- Prodej a distribuce publikací, materiálů a pomůcek k EVVO.
- Krajský Kalendář akcí EVVO ve Zlínském kraji na www.liska-evvo.cz/akce
Přehled akcí v regionu i mimo region. Pozvánky na vaše akce, programy, besedy, výstavy, exkurze, semináře, tábory apod., stejně jako zprávy a fotografie z uskutečněných projektů a akcí ke zveřejnění můžete zasílat na adresu infoevvo@seznam.cz
- Osvětové a informační kampaně, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane
- Aktuální nabídka vzdělávacích akcí Lísky, pozvánky a přihlášky ke stažení, www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele

Kancelář LÍSKY, z.s. najdete v oranžové rohové budově na Dolním náměstí 429 na Vsetíně, 1. patro (vchod z ulice Mostecká průchozí chodbou budovy PETRKLÍČ do dvora, vchodové dveře jsou ze zadní části oranžové budovy, nebo přímo dvorem kolem budovy OSSZ Vsetín, od řeky Bečvy).

Otevřeno: pondělí – čtvrtek, 8.30–15.00 hodin

Najdete zde Férový obchůdek s fairtradovými výrobky – káva, čaj, kakao, čokolády, sušenky, koření atd., ručně šité Lukášovy hračky a knihovnu s posezením.

www.liska-evvo.cz

Lísku najdete i na FACEBOOKU – přidejte se k našim tématům na stránkách:

Sdružení Líska / Jak učit POLY

Sdružení Líska / Ptáci – žijí tady s námi

Sdružení Líska / Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny

Sdružení Líska / Stromy a my

Sdružení Líska / Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené

Sdružení Líska / Poctivě vyrobené – podpora regionálních produktů ve ZK

Sdružení Líska / Cesty za poklady ve Zlínském kraji

Rozesílku připravuje a rozesílá LÍSKA, z.s. s finanční podporou Zlínského kraje.

Distribuci pro síť škol Mrkvička a MRKEV zajišťuje ALCEDO – středisko volného času a Plavecká škola Vsetín, www.alcedovsetin.cz

Inovace informačního a komunikačního servisu byla podpořena z Programu Švýcarsko-české spolupráce. Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union.

LÍSKA

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 13/2024

strana 21